

613.693

KURS LETECKÉ MEDICÍNY PRO POKROČILÉ

Pplk. MUDr. Miroslav RADA
Ústav leteckého zdravotnictví, Praha
(ředitel: plk. MUDr. Dušan Bartoš, CSc.)

Od konce října 1995 do poloviny června 1996 jsem se zúčastnil studijního pobytu v USA. Prvních 8 týdnů pobytu jsem strávil v DLI - Defense Language Institute, který je lokalizován v Lackland AFB v oblasti San Antonia v Texasu. Zde jsem absolvoval 8týdenní intenzivní kurs americké angličtiny. Celý kurs je poměrně náročný jak po stránce obsahové, tak i z hlediska vedení a organizace kursu. Každý týden jsou posluchači podrobeni testu na jazykové učebně, který má prověřit znalosti z probírané látky. Studenti jsou s výsledky pravidelně seznamováni a zároveň je jim doporučeno jakým způsobem lze dosáhnout lepších výsledků. Vysoká úspěšnost při dílčích testech je podmínkou vydání diplomu v závěru kursu - tzv. Graduation. Je navíc dobrou jazykovou přípravou před tzv. Follow on Training, což je zpravidla následný, již odborný kurs v některém státě podle odbornosti.

Advanced Aerospace Medicine for International Medical Officers neboli AAMIMO 96, tak se jmenoval oficiálně 24týdenní kurs letecké medicíny organizovaný USAF SAM - School of Aerospace Medicine, která se nachází v Brooks AFB v Texasu. Jde o velmi malou AFB na jihovýchodě San Antonia, asi půl hodiny autem z Lacklandu.

Brooks AFB je vlastně komplex specializovaných zdravotnických zařízení USAF - vzdušných sil Spojených států - zahrnující USAFSAM, Human System Center, Aeromedical Consultation Center, což je obdoba ÚLZ Praha, dále klinicko-experimentální pracoviště, např. lidská centrifuga, HBO, SDO trenážer, různé laboratoře pro účely letecké fyziologie apod. Je zde také velmi dobře vybavená knihovna, PC učebny apod. Ve volném čase je možno také navštěvovat zdarma různé kursy, např. na PC.

Vlastní kurs se skládal z teoretické části určené jen pro posluchače AAMIMO, většinou na učebně tomu určené. Další část kursu tvořily společné 1-2týdenní kursy společně s leteckými lékaři USAF z celých USA a Kanady, dále také s armádními leteckými lékaři zabývající se letecko-lékařskou problematikou. Třetí část kursu tvořily vlastně exkurze s ukázkami různých zařízení USAF rozestavěných po celých Spojených státech, např. Edwards AFB, Wright-Patterson AFB, ale i čistě leteckých základen, jako Partick AFB, Randolph AFB, Scott AFB apod.

Zvláštní část náplně kursu tvořila účast na AsMA Meeting v Atlantě a takzvané Electives, což byl 1-2týdenní pobyt podle vlastního výběru u některého z leteckých útvarů (AFB) či zařízení USAF po celém území Spojených států.

Některé (hlavně teoretické) části kursu byly bez průběžného prověřování znalostí, jiné, např. kurs HBO medicíny nebo kurs vyšetřování leteckých nehod, byly zakončeny testem teoretických znalostí, kde se požadovala minimálně 75% úspěšnost, a praktickou částí, např. sestupem do 65 a 135 stop, a dále prezentací rekonstrukce letecké nehody a jejím porovnáním se závěry komise. Každý posluchač měl také v závěru kursu tzv. Country Presentation a tzv. Research Project, každý v trvání jedné hodiny, což bylo podmínkou udělení diplomu.

Tematiku bylo možno si po dohodě se supervisorem na začátku kursu dohodnout a v průběhu kursu se na ni připravit. Oba zmíněné projekty byly vlastně podmínkou vydání diplomu o absolvování kursu a udělení titulu či hodnosti SFS - Senior Flight Surgeon (pro nelétající) nebo titulu CFS - Chief Flight Surgeon - pro létající letecké lékaře, pokud je splňovali (za dalších přísně stanovených kritérií).

Praktickou poznámkou budiž, že je dobré s výše uvedenými prezentacemi počítat a eventuálně si s sebou vzít potřebné materiály. Posluchač se tím vyhne případnému stresu a usnadní si práci na jejich přípravě. Dodatečné získávání informací či potřebné dokumentace z domova může totiž způsobit zbytečné těžkosti a komplikace. Velmi užitečné je, je-li student obeznámen s prací na počítači - nejsou zde totiž k dispozici psací stroje!

Pro přehlednost se dá náplň kursu rozdělit na:

- I. Teoretickou část, zahrnující témata jako:
 1. Prostorová dezorientace + prevence (Gyro-lab 2000) - nácvik - 1 týden
 2. Kurs globální medicíny - problematika tropických nemocí - 2 týdny
 3. Lidský faktor - psychofyziologický stres - 1 týden
 4. Oftalmologie - 1 týden
 5. Hyperbarická oxygenoterapie - 1 týden
 6. Letecké nehody a jejich vyšetřování - 2 týdny
 7. Human System Center - Armstrong Laboratory - přehled - 1 týden
- II. Společné kursy s leteckými lékaři USAF, Army - celkem 2 týdny
- III. Exkurze na různé AFBs + návštěva McDonnell Douglas Factory - 3 týdny
- IV. AsMA Meeting - Atlanta '96
- V. Studijní volno na přípravu obou zmíněných témat - 2 týdny
- VI. Tzv. Electives - pobyt na některé z USAF AFBs - dle výběru - 2 týdny

- VII. Setkání zahraničních studentů s představiteli USAF + národních ambasád ve Washingtonu DC - 1 týden
- VIII. Country Presentation - 2 týdny
- IX. Research Project - 2 týdny
- X. Inprocessing + Outprocessing + Graduation - 1 týden

Kursu AAMIMO'96 se zúčastnilo celkem 13 leteckých lékařů z 10 zemí světa, většinou členských států NATO, kterým v minulosti sloužil především, ale i z tzv. spřátelených států NATO, jako je Brazílie, Chile, Thajsko, Saudská Arábie a letos vůbec poprvé v historii USAFSAM i studentům z PfP zemí, Českou republiku nevyjímaje, která také nabídku jako první využila. Z hlediska odborné úrovně pocházela většina účastníků ze specializovaného pracoviště, jako je ÚLZ, ve svých zemích. Všichni měli tedy velmi bohaté zkušenosti z oblasti letecké medicíny, což byl zřejmě i smysl projektu. Měl tedy posloužit vzájemné výměně informací a získání dalších hodnotných poznatků a zkušeností.

Teoretická výuka probíhala na tzv. AAMIMO učebně, denně od 7.30 do 16.30 hodin s hodinovou polední přestávkou. Volný čas bylo možno využít buď ke samostudiu, nebo k poznávání národní kultury, ale i zcela individuálně. Pouze v rámci exkurzí na různé základny byly většinou poslední den organizovány pro studenty společné výlety do okolí či blízkého města, např. z Edwards AFB do Los Angeles a San Diega nebo z Patrick AFB do Orlanda na Floridě apod.

Závěry

Kurs byl rozhodně obohacením a dobrou zkušeností i školou v letecké medicíně současnosti. Byl příležitostí k výměně cenných informací a poznatků.

Přispěl k možnosti porovnání úrovně oboru v různých zemích světa a poprvé umožnil prezentovat českou leteckou medicínu na mezinárodním fóru. Přispěl také k navázání odborné spolupráce a osobních kontaktů, což může mít pozitivní přínos pro budoucí spolupráci a kooperaci, např. v rámci NATO. Měl by také posloužit při zvažování, jakým směrem by se měla moderní letecká medicína ubírat. Kurs je vhodný především pro uchazeče z řad erudovaných leteckých lékařů s dostatečnou znalostí a praxí v oboru, nejlépe již s atestací z oboru leteckého lékařství, pro které je kurs hlavně určen (dle mého názoru).

Addendum: Letošní kurs byl poslední ve staré USAFSAM, tzn. při odjezdu se celá škola stěhovala do nového objektu a bylo také sděleno, že kromě nových lektorů se počítá s novelizací náplně kursu pro příští období, tzn. kurs bude zaměřen více akademicky.

Souhrn

Autor podává celkový přehled o náplni a průběhu studijního pobytu v USA. V první části pojednává o jazykovém kursu, v druhé části podrobněji informuje o specializovaném kursu letecké medicíny pro pokročilé. V závěru je zhodnocen přínos a význam kursu pro českou leteckou medicínu jak vojenskou, tak i civilní.

Klíčová slova: Studijní pobyt; DLI; USAF SAM; Kurs.

Do redakce došlo 17. 3. 1997